

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 36.

V Ljubljani, v torek 14. februarija 1887.

Letnik XV.

Beseda o Ciril-Metodovi družbi.

I.

Šola pa, če prava ni, je boljše, da je ni.
Slomšek.

Šolsko vprašanje je človeštvu vedno najvažnejše vprašanje, kajti: kdor ima šolo v svojih rokah, ima prihodnost v svoji oblasti. Najbolje za šolo in za človeško družbo je tam, kjer starši, cerkev in država združeni v lepi slogi skrbé, da iz šol prihajajo staršem dobri in pridni otroci, cerkvi verni kristjani in državi zvesti državljani. Toda tako blagodejno slogo najdeš le malo kje, le malo kedaj. Posebno je dandanes vsemogoča država odstranila starše in cerkev od šole in je vzela šolo v svoj monopol. Cerkev, kateri edini je Bog izročil oblast narode učiti in jih vzgojevati, tega ne more in ne sme mirno gledati; od tod vedni strastni boj med državo in cerkvijo — za šolo. V tem boji je seveda vedno posvetna oblast na boljsem, ker lahko seže po orožji, lahko doseže s silo, kar ne izda njena beseda. Beati possidentes! Država se ne briga zato, da je Bog staršem izročil, da otroke vzgajajo, da bo od staršev, ne od države odgovor tirjal za-nje; državi ni mar, da ima cerkev zgodovinsko pravo pri šoli; kje namreč so še bile sedanje moderne države, ko je cerkev zbirala mladino po šolah, ustanovljala učilišča in vzgojevališča in vse to so ji potrdile pozneje mednarodne pogodbe. Za vse to se država ne zmeni, ker sila je huja, nego pravica: ona ima šolo popolno v svoji oblasti.

Po novih šolskih postavah je tudi v Avstriji država prevzela šole izključivo v svojo skrb. Obljubila je sicer tedaj, da se bo pravično ozirala na vsa verstva in na vse narodnosti v državi. Da vstreže verstvom, zato vstvari interkonfesionalno šolo; šolo, v kateri je verski nauk le peto kolo; zato se je ta medverska šola vsaj načelno prelevila v brezversko šolo. Kdor pa je prepričan, da vera človeku ni potrebna samo za srečno večnost, marveč prav posebno potrebna tudi za časno srečo; kdor pozná vere vpliv, ki ga ima v socialnem življenju narodov, kdor vé, da vera in življenje po veri je prvi pogoj, da država živi in krepko deluje, kdor vse to pomni, pač ne more mirno gledati, da država smatra najtrdnejšo podlago socialnega življenja za peto kolo, za stvar, ki je vse eno, ali je, ali je ni; za katero naj le vsak za-se skrbi.

Od tod vedni boj proti naši medverski šolski postavi, kterege bijejo avstrijski katoličani leto za letom in od kterege ne odstopijo, dokler jim država ne spolni njih opravičenih tirjatev. Ta klic za versko šolo je odmeval prav posebno letos po deželni zborih raznih kronovin. Glasno in odločno zahtevali so Tirolei versko šolo. Država je res predložila deželnemu zboru tirolskemu šolsko postavo v besedah nekaj zboljšano, a v resnici poprejšnji popolno enako; postava namreč hoče še nadalje ohraniti izključivo državno nadzorstvo; tega pa verni Tirolei ne morejo odobriti, ker v šoli nima govoriti samo država, ampak tudi starši in cerkev; odločno so toraj zavrnilo državni načrt in dvignili svoj glas za versko šolo.

A Tirolei niso sami zahtevali verske šolske postave; pridružili so se jim tudi druge dežele. V moravskem deželni zboru je škof dr. Bauer razvil svoje nazore o sedanjem šolstvu in je obsodil medversko šolsko postavo ter vlado pozival, naj dá pod-

ložnim postavo, ki se bo ozirala tudi na verske potrebe državljanov. — Šolski odbor Solnograški je predlagal sledečo resolucijo: Deželni odbor naj preišče in če potreba deželnemu zboru predloži zakone, po katerih bi se: 1. zmanjšali silni, skoraj neznosni stroški za šole in 2. da bi deželni zastop in cerkev dobila v šoli svoj poprejšnji vpliv. — V deželni zboru českem je generalni vikar Hora obsojal današnje šolsko postavo zato, ker posebno v šolskih knjigah goji goli racionalizem in deizem, vse opušča iz knjig, kar človeka spominja vere in njenega dobrodejnega vpliva. Kaj vsi ti pojavi kažejo? To, da avstrijski narodi s tem niso zadovoljni in da tirjajo brez razločka v veri šolsko postavo versko.

Ker je pa gotovo, da bo država branila svoj vpliv v šolah, kolikor časa ji bode mogoče, da morda poteče še mnogo časa, preden pridemo do verske šole, zato so katoličani jeli misliti, kako si pomagati v tem času, dokler ne dobimo verskih šolskih postav. Tako je nastalo katoliško šolsko društvo na Spodnje-Avstrijskem, kteremu namen je ustanovljati in podpirati verske šole, v katerih bo versko prepričanje vodilo vse šolske nauke in v katerih bodo verske vaje oživljale in krepile pri mladini verno mišljenje življenje. Zavetnik tej družbi je nadškof Dunajski, kardinal Ganglbauer. Potrebno je to društvo tembolj, v kolikor se brezverska šola širi in krepí po nemškem brezverskem „Schulverein“, kateri celó v naše kraje sega s svojimi dolgimi, tatinskimi rokami. — Drugo kar potrebno je, da bo mladina v šolah vzgojevalna v narodnem jeziku, ker to strogo zahtevajo pedagogična načela, toraj da se tudi v šoli izvršuje § 19. državnih postav. Žalibog, da se tudi to ne spolnuje v državnih šolah. Morda je § 19. nastal le velik vprašaj, ki povprašuje: Kedaj pač se bodo vsem narodom avstrijskim dale enake pravice? Onkraj Litave povprašujejo tako Slovaki, Srbi, Rumunci, Saksi, Hrvati, ktere vse skušajo preširni Madjari vtopiti v madjarskem morji; tostran Litave ponavljajo to vprašanje Čehi, Rusini in prav posebno mi Slovenci, ker čutimo in vidimo, kako da tuji živelj divjá na obrobji slovenskem in se bliža in zadira proti sreči slovenske zemlje.

Ni ga skoraj zasedanja deželnega zbora ne na Kranjskem, Primorskem, Štajarskem, Koroškem, da bi ne naštevati poslanci slovenskega naroda vnebovpijočih krivic, ki se Slovincem godé posebno po šolah; a zastoj je večidel njih glas, država jih sicer tolaži, a deluje se vse po starem naprej, ter raznaroduje slovenski rod. To so spoznali že davno Čehi, da je v sedanjih okolnostih zastoj vsaka beseda; zato so nehali samo govoriti, temveč so besedovanju pridružili živahno delovanje; ustanovili so leta 1880 „Šolsko matico“, ki se vspešno brani nemškemu preplavanju českih dežel; za Čehe je to prepotrebno, ker so povsod obdani od tujcev, prepuščeni popolno svoji železni energiji in vztrajni delavnosti, da rešijo in ohranijo svojo narodnost. — V popolno enakem stanju, kakor Čehi, smo tudi mi Slovenci, le v toliko hujem, kolikor manj nas je. Tudi nas obdaja tujec od vseh strani; ta tujec pa je krivičen in zemlje-lačen, zato nam sovražen. Ako hočemo mi Slovenci ohraniti svojo narodnost, posebno na našem obrobju, treba je tudi nam žilavoga delovanja. Ker nas pa dvajsetletna skušnja učí, da od novih šolskih postav nimamo pričakovati nobene pomoči, da imamo do pravičnih šolskih postav, ki bodo dajale verstvom in narodnostim, kar jim gré,

še dolgo čakati, zato si moramo Slovenci tudi sami pomagati po vodilu: Pomagaj si sam in Bog bo tvoj pomočnik. In iz tega gotovo plemenitega namena, da se pri nas začne gojiti šola na katoliško-narodni podlagi, zato se je ustanovila šolska družba sv. Cirila in Metoda, ki že s tem, da živi, spričuje: da katoliški Slovenci niso zadovoljni s sedanjo šolsko postavo, ker kakor katoličani tirjajo versko-katoliško, kakor Slovenci pa, da se mladina podučuje v maternem, toraj slovenskem jeziku; s tem pa, da deluje, priča, da smo Slovenci pripravljeni z vsemi močmi delati za to, da se slovensko šolstvo goji na katoliško-narodni podlagi.

Windhorstov govor.

(Dalje.)

Na vse to opozorujem, da Vam dokažem, da neposredna vojska, kakor bi se že jutri vdariti imeli, še ni dognana reč. Ni prav toraj vojaške predloge v eno vrsto staviti s predstoječo nevarnostjo vojske. Ves čas do sedaj, odkar so razprave trajale, sem si prizadeval dobiti kakih posebnih vzrokov, ki bi imeli v posebnostih zunanje politike korenine, da bi laglje glasoval za vojaške predloge. Za to sem večkrat zahteval, da naj se razprav vdeležujejo zastopniki zunanjih zadev. Ni jih bilo. Konečno je vendar prišel g. državni kancler, kar mi je bilo prav všeč. In ko je prišel, je takoj potihnilo vse šepetanje in glasno vpitje, da se vojaški predlogi stavijo zarad vojne nevarnosti. Stavili so se na račun ordinarija, da bi bila država ruskim in francoskim vojnim napravam enakomerna, ne pa, ker se nam je kake vojske bati. Gospôda moja, po pravici Vam povem, da nas ta predlog tudi ne bi rešil, če bi morali takoj na boj, kajti dobil bo svojo pravo moč še le čez nekaj let. Trditev je toraj popolnoma puhla, da so tisti domovino ob obrambo pripravili, ki sedaj niso za predlog glasovali in nikdar Vas ne morem zadosti svariti, da se v drugič ne daste zapeljati po takem govorjenju. Dandanes je pred vsem potrebno, da ima človek vedno t r e z n o glavo. Vsaka razburjenost je škodljiva, ker nas zapeljuje k nepremišljenosti, da marsikaj sklepamo, kar bi morda kasneje mnogo let obžalovali.

Jaz nisem nobeden tistih, ki se vsake reči bojé in čemu bi se tudi bal, ker vem, da je nemški narod že sedaj ves pod orožjem. Dva milijona vojakov Vam postavimo na noge, kedar koli hočete. Ni res, da bi prav sedaj kaj izrednega kazalo, za kar bi se morali takoj na boj pripraviti ali pa vojno moč zviksati. Kljub temu je pa naša centumška stranka gosp. vojnemu ministru in generalu vojnemu maršalu grafu Moltkeju zahtevajočima pomnožitev armade, da bomo Rusem in Francozom enakomerni, vse dovolila, tako ljudi kakor tudi denar, kar se je tega in onega zahtevalo. Povem Vam, da ni bilo lahko to storiti; kajti ni igrača kakih 41.000 mladenčev iz obrtnije, sploh od dela in iz družin odtrgati, ter na ta način starišem podporo odvzeti. Ni lahko ne, mladenča, ki se ravno dobro pripravlja na svoj bodoči poklic, v vojno vtakniti. Ker je pa žalibog resnica, da narodi nečejo mirú, temveč od časa do časa po orožji sežejo, da si medsebojno puščajo, smo tudi mi dovolili, kar se je predlagalo, le da ohranimo varnost domovini. Za to, kar smo do sedaj storili, potrebujemo Vašega priznanja, o katerem nisem nikdar dvomil, da bi ga ne dobili. In prav danes ste mi dokazali, da se nisem motil.

Če smo bili toraj pripravljani, potem, mislim je morala vendar naša dolžnost biti, nekoliko okoli sebe pogledati, če bi se ne dalo kje drugje kaj prihraniti, kar bi vsaj v bodoče breme nekoliko polajšalo. Pri tej priliki se nam je pokazalo ob pojasnilih, ktera so se nam dala, da če bi splošna napetost v Evropi nekoliko odjenjala, bi se lahko zahtevanih novih petnajst batalijonov in jeden batalijon za Saksosko zopet opustilo. Da bi to dosegli in da bi bodočemu državnemu zboru, ki bo imel dolžnost skrbeti za potreben denar, dali priliko, novo vpeljavo še enkrat pretresti, če bi se dalo morda kaj prihraniti, kedar nastopijo boljši časi, smo mislili, da bi bilo prav, če bi to, kar privolimo, dovolili samo za tri leta — ker se na tri leta voli tudi državni zbor. Na tri leta dovoliti se pa ne pravi, da se čez tri leta sedaj dovoljeni batalijoni odpravijo, temveč da se čez tri leta predlog zopet pregleda in preišče, ali je še potreben ali ne. Ker je državni zbor iz pametnih ljudi sestavljen, se je vendar nadjati, da če bi bil čez tri leta sprevidel, da se razmere niso nič spremenile, bi bil zopet iz novega dovolil, kar je sedanjí dovoliti hotel. (Prav res!) Če bi se pa to ne zgodilo, no potem pa družega ne kaže, kakor državni zbor odpraviti in vpelje naj se zopet absolutizem! Prepričan sem, da nas absolutizem ne bo tolikanj denarja stal. Vlada sama brez državnega zbora bi si jako skrbno premislila, take stroške si na glavo nakopavati, kakor smo jih mi dovolili. (Prav res!) Če bi ustavnost sicer ne imela precej drugih koristi, bi se pač lahko takoj odpravila, kajti v finančnem oziru nima prav nobenih!

To je bil in je še pomen omenjenih treh let. Kolikor sem o tem že mislil in še mislim, nikakor ne morem umeti, zakaj da zvezne vlade ponudbe niso sprejele. S tem bi bile vendar vse dosegle. Ne bilo bi nobenega nepotrebnega vrišča, ktereга je sedaj vse polno, ne bilo bi nesloge, ki je že kali pognala in mislim, da bi se bile pri tem tudi zvezne države prav dobro počutile. Toda tako se jim je mudilo ponudbo odpraviti, da se niti k drugemu berilu niso spustile. Kako le bi bile na tretje berilo kaj mislile, ktero je po poslovniškem redu vendar meročajno, temveč so raje državni zbor razpustile.

Kdo zamore brati v človeškem srci? Jaz ne; za to sem pa temveč na vse strani popraševal, če morda pri tem vprašanji tudi ne gré še za kaj družega — če bi morda septenat ne imel še kakih postranskih namenov. Kar se mene tiče, sem se popolnoma prepričal, da je bila septenatu ob enem tudi glavna naloga vladislepov bogajočo večino ustvariti. (Prav res!) Če bi se pa to zgodilo, se mora pa poprej centrum odpraviti; kajti dokler bo centrumška stranka tukaj, se ne bo dala vpogibati, dokler bo v večini in ne ostrašiti, kedar pride v manjšino. Proč toraj s centrumom, na kosce mora iti. Pred vsem drugim pa proč s hudobnim Welfom, z Windhorstom! (Radost!)

Kejar se tako-le po deželi vozim, kakor sem se sedaj semkaj pripeljal, si navadno kupim časnikov, ktere mi potem kak sosed na glas prebira. Sedaj je bil gosp. dr. Boek iz Aachena tako prijazen. V dotičnih listih se je tako neusmiljeno po centrumu in po meni vdrihalo, kakor bi bil že mrtev. Pravi junaki človeku še po smrti radi ktero pripeljejo, posebno, če si mu v življenji niso upali blizo. Toda, gospôda moja, stari Windhorst še živi! (Navdušeni klici!) In še ne mislim ljudem toliko vstreči, da bi umrl. (Dobro!) Obljubim Vam, da se bomo še trdo sprijeli in udarili! Kdor se je na vojski v orožji vadil, ga ne preplaši šumenje za grmom.

Reklo se je, da morajo vojaške naprave pred vsem drugim dolgotrajne biti, ker sicer nimajo prave veljave. Ali gospôda moja, sedem let, kaj pa je to? Ali je to mar kaka dolgotrajna dôba? Ali sedem let nima vseh tistih neprilicnost, ktere so trem letom podtikali? To je nedoslednost, ktere ne umem. Ali so bili ljudje, ki so prusko ustavnost delali, res tako kratkovidni? Na podlagi tiste smé se dovoljevati le na jedno leto. Ali se naša mornarica, ki je jako važen del naše armade in bo imela v bodoči vojski, pred ktero nas Bog obvaruj, jako veliko nalogo — čuvati in braniti naše naselbine, ne dovoljuje tudi od leta do leta? Kaj pa veliki generalštab armade, ki je vendar glava cele vojske — se tudi le od leta do leta dovoljuje. Prav tako je dôba železničnim batalijonom tudi jednoletna. Zakaj bi se toraj drugi batalijoni morali na sedem let dovoljevati? To naj razume, kdor more! (Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. februarja.

Notranje dežele.

Kdo bo prišel na spraznjeno mesto deželnega predsednika v Bukovino? Kakor znano, je nedavno ondašnji c. kr. deželni predsednik, baron Alesani umrl. Rumunski poslanci in časnikarji ugibajo, koga jim utegne grof Taaffe sedaj poslati na najvišje mesto v deželo, ali Nemca ali Rumunca. Velika večina Rumuncev oklenila se je v državnem zboru grofa Taaffeja, kteremu je ves čas zvesta ostala. Le-ti bodo sedaj zahtevali plačilo svoje vdanosti na ta način, da jim dá grof Taaffe domačina za deželnega predsednika. Jako sposoben za to mesto bi bil sedaj okrajni glavar Černoviški, baron Hormuzaki, ki je spreten uradnik, odločen Avstrijan in zvest sin svojega naroda. S tem možem bi bili bukovinski Rumunci jako zadovoljni in bi jim pač grof Taaffe ne mogel lahko bolje vstreči, kakor če izroči navišje upravno oblast v deželi v roke baronu Hormuzakiju. Preden je ta mož postal okrajni glavar v Černovicah, služboval je v c. kr. ministerstvu notranjih zadev in prav ondi se je pokazal na zgoraj omenjene tri strani, da je prav spreten uradnik, ki svojo službo razume, kakor se spodobi, da je zvest Avstrijan, kteremu se smé jako važno mesto deželnega predsednika ob državni meji ležeče pokrajine brez skrbi zaupati in da je ob enem kljubu cesarski službi vendar ostal zvest sin svoje narodnosti, ki bo tudi v bodoče po svojih močéh skrbel za nje srečen napredek. Bomo videli, kako bo vkrenil grof Taaffe.

Kriza v ogerskem finančnem ministerstvu še vedno ni pri kraju. Kakor smo že poročali, je moral Tisza sam svoj denarničar postati, ker ni nikogar dobil, ki bi bil pri volji ukloniti se pod trnjevi jarem finančnega portfelja, iz ktereга je Szapary po raznih spletkah in zvijačah sedanje vlade odletel, če tudi je ravno on morda edini, ki je še najmanj zakrivil sedanjo podrtijo v ogerskih finančah. Podrtija je tolikošnija, da se povsod jako dvomi, ali jo bo zamogel Tisza spoti spraviti, ali se bo sam utrujen na njenih razvalinah — zgrudil. Poslednji izkaz ogerskih državnih blagajnic je eden najbolj žalostnih javnih pisem, kar jih je še kedaj v tej državi zagledalo beli dan. Kdor ga je imel priliko le nekoliko pregledati, zmajevati je moral vedno z glavo: kaj bo, kaj bo! V preteklem letu zmanjkalo je v državnem gospodarstvu nič manj kakor 43 milijonov goldinarjev, toraj skoraj za polovico več, kakor so se ob začetku leta primankljeja nadjali. Ta primanjkljaj je poglavitno na ta način nastal, da so v proračunu neposredne davke zdatno višje nastavili, kakor so jih pa v resnici dobili; pa tudi pri posrednih davkih so se jako zelo vsteli. Da to še ni vse. Tudi razstava je Madjarom huje puščala, kakor so že in bodo še trpeti zamogli. Ko se je bil minister Szecheny v parlamentu oglasil za več milijonov dokladnega kredita, ktere je za razstavo porabil, je v prvem trenutku poslance strah tako prevzel, da so ga le gledali. Ko jim je pa jel prebirati in razkladati, zakaj da je ves omenjeni denar porabil, so bili nekteri izdajki tako smešni, da je nastal glasen smeh po zbornici. Popolnoma si je pa minister Szecheny stališče spodkopaval, ko je jel naštevati, koliko je izdal za novo palačo trgovskega ministerstva. Tedaj se pa tudi najboljši madjarski domoljubje niso mogli zdržati in so javno grajali tako nezaslišano gospodarstvo. Kronini varuh Szlavy je izgovoril ojstre besede: „Če bode taka zapravljivost še dolgo trajala, če se bode kopičilo posojilo na posojilo, dolg na dolg, se nam vtegne prigoditi, da se bodo ob času državnih stisk in potreb vse nam sedaj še prijazne denarne veselile od nas obrnile“. Tega sicer sedaj še ni, vendar pa se Tisza lahko prepriča, če na Dunaji za kako posojilo potrka, kako slabo se mu bo obneslo.

Delo regnikolarnih deputacij v Budapeštu, kar so ga do sedaj imeli, je za Hrvate več ali manj mlačeva prazne slame; kajti dosegli niso Hrvatje do sedaj še prav nič drugega, kakor le to, da so bili gospôdje Madjarji tolikanj prijazni ter so rekli, da bodo o hrvaških težnjah že na pravem mestu sporočali. Iz tega se dá prav za gotovo sklepati, da je dosedanji vspeh vseh razprav popolnoma ničeven in je tudi prav malo upanja, da bi Hrvatje letos kaj več dosegli, kakor pa so do sedaj. Vse, kar se je do sedaj o teh deputacijah govorilo, koliko da so že dosegle, ni bilo družega, nego gola laž, v ta namen izmišljena, da bi Hrvatom pesek v oči metala. Vprašati se je tudi treba, kaj so regnikolarne deputacije ves čas delale? Če so dragi čas več mesecev edino le za to porabile, da so se medsebojno sporazumele, kaj izmed zahtevanega je vredno, da se priporoči madjarski milosti v presojo, moramo že reči, da je pač škoda časa, ki so ga zapravile, kajti s tem niso prav nič novega dosegle, kar bi zamoglo nedostatke odpraviti, ktere so Madjarji na sklenjeni pogodbi nasproti Hrvatom leto na leto doprinali. Če si bodo Hrvatje hotli napraviti sporazumljenje z Madjari, jim skoraj ne bo družega kazalo, kakor popolnoma podati se jim. Tega pa nikakor ne smejo storiti, če hočejo spoštovanja vredni ostati, ki ga imajo sedaj na svetu. Pravice, za ktere se poganjajo, so nedotakljive in last narodna, čez ktere nima le jeden, recimo da-

našnji rod, razpolagati, temveč ves narod, kar ga bo še sto in sto let za nami! Saj ni nikjer pisano, da bodo Madjarji v svoji državi sodnemu dnevu trobili. O vrenji, kakor je današnji čas v Evropi nastal, se zná stvar čez noč drugače zasukati. []

Vnanje države.

Kamorkoli prideš v družbo, skoraj povsod čuješ **razgovôr o vojski**. Pri tem se navadno tudi pretresava, kako je ta ali ona država močna, ktera bo verjetno zmagala itd. Menda bralcem toraj ne bo nevede, če v tem oziru nekaj številk vojne moči prinesemo. Začnimo pri Avstriji. Naša država ima ravnokar v mirnem času vojakov 287.000 mož, ob vojskinem času nekako 800.000 mož stalne armade, z rezervisti in brambovci pa 1.280.000 mož, ter nekaj čez štiri milijone črnovojnîkov. V Nemčiji šteje stalna armada v mirnem času 449.355 mož, v boj pa jih lahko postavi 2.595.581 mož, ktere lahko še s 3.000.000 črnovojnîkov podpré. Nemška skupna moč znaša okoli šest milijonov oboroženih mož. Ruska oborožena moč znaša v mirnem času 890.000 mož, v boj lahko pošlje 2.924.000 mož, črne vojske ima pa, kakor pravijo, 7.568.000 mož. Vsega skupaj toraj 11.382.000 mož. Francozom čuva mir 523.283 mož, ki se v vojnem času na 2.172.000 mož pomnožijo in lahko tudi še z 718.000 možmi črne vojske podpró, tako da bi imela Francija vsega skupaj 3.522.000 oboroženih junakov na razpolaganje. Recimo sedaj, da bi se res napravil tisti veliki evropski boj, ki že dolgo časa po listih straši in bi šla Francija v zvezi z Rusijo z 15.000.000 možmi nad Nemčijo, kteri bi v tem slučaju morala Avstrija na pomoč priti. Recimo, da bi nas ob enem Rus prijel, ter bi moralo vse na vojsko, kar je za to sposobnega, koliko bi imeli vojakov na razpolaganje? Rekli smo, da jih imamo vseh skupaj blizo šest milijonov in Nemčija enako tudi nekako šest milijonov, obe skupaj toraj blizo dvanajst milijonov. Razlika med približnimi šestnajstimi milijoni Francozov in Rusov, ter dvanajstimi milijoni Avstrijecev in Nemcev ni težka; se vé, da zmagala ali zgubila vojske ni vselej navezana na število vojakov. Jasno pa je iz teh števil, da je velika evropska vojska v tem smislu in tej velikosti naravnost nemogoča, ker bi je Evropa niti prerediti ne mogla. Le pomislimo, od kod se bo denar in živež jemal, če bi moralo vse pod orožje?

Ker je evropski mir dandanes tako rekoč od dobrih ali slabih razmer med *Nemci in Francozi* odvisen, mislimo, da ne bo odveč, ako si vsako teh dveh držav prav od blizo ogledamo, kako je kaj trdna v vojaškem oziru. Nemčija je v vojaškem oziru razdeljena na 17 vojnih ali armadnih korov, ki obsegajo ob času mobilizacije 632.213 mož, 180.489 konj, 1632 topov in 26.027 voz. Ako pa prištejemo še tiste vojake, ki niso v nikaki korni zvezi, pokaže se skupno število za vojsko pripravljene nemške armade 828.960 mož, 260.978 konj, 2846 topov in 32.016 voz. Rezervna armada znaša 436.766 mož, 95.350 konj, 1002 topova in 13.695 voz. K obema armadama je treba prišteti še posadne čete in pa tisti del črne vojske, ki je namenjen za nadomestovanje brambovcev, ki v boj gredó in ti znašajo 809.817 mož, 40.340 konj, 576 topov in 1225 voz. Ostane potem še 520.000 mož črne vojske. Skupna oborožena sila na Nemškem toraj znaša 2.595.581 mož, 406.668 konj, 4424 topov in 46.936 voz. Trdnjav na zapadu imajo prve vrste sledeče: Kolin ob Renu, Koblenz, Mainz, Metz, Strassburg in Ulm. Prve dve ste obrnjene proti Belgiji, tretja, četrta in peta proti Francozom šesta pa proti Švici. Manj vredne so trdnjave tudi na zapadu Nemčije ležeče: Diedenhofen, Saarlouis, Bitsch, Schlettstadt, Rastatt in Germersheim. Nemška vojna mornarica ima 27 oklopníc, 21 križarjev in 65 torpednic. Skupna pomorska moč obsega toraj 16.753 mož. Z železnícami je vsa država dobro preskrbljena in to je o vojskinem času tudi prav veliko vredno. Državna meja med Nemčijo in Francijo znaša 246 kilometrov in je posebno na francoski strani silno oborožena. V prvi vrsti so ondi trdnjave Verdun, Toul, Epinal, in Belfort. Svet med temi ležeč je v pravem pomenu besede kar nasajen z malimi trdnjavícami, tako da se lahko reče, da se iz Nemškega na Francosko ne more drugače, kakor le memo žrel francoskih topov. Druga vrsta jako trdnih trdnjav, ki so tudi namenjene za braniti vsakojak nemški naval, so Rheims, Laon, Langres, Dijon, Besançon in nekoliko trdnjav okoli Vitryja. Prav ta druga vrsta je še zdatno trdneja kakor prva. Nemški generalštab tudi sumniči in menda ne po krivici, da je zemlja med trdnjavami v prvi obrambni vrsti stoječimi podkopana ter rovi s strelivom napolnjeni, kar bi lahko toliko Nemcev v zrak vrglo, kolikor bi jih tjekaj privrelo. Vredjeni so Francozje tako, da imajo že v prvih 10 urah po napovedani vojski 40.000 mož ob nemški meji zbranih, potem pa vsako uro 18.000 več. V teku 24 ur imeli bi svojih 427.000 mož ob meji. Aktivne armade imajo Francozje ob času vojske 810.000 pešcev, 58.800 konjikov, 150.000 topničarjev z 2725 topovi in 31.000 ženistov. Vsega skupaj 1.049.800 mož, 2725 topov. K tem je treba prišteti še a) rezervno armado z 440.000 možmi pešcev, 26.200 konjikov, 12.160 topničarjev z 228 topovi in 19.000 ženistov. Črna vojska znaša 625.630 mož. Vsega skupaj bi toraj Francozje imeli 2.172.790 mož, 3836 topov, kteri se pa v najsrajni sili še lahko pomnožé z 1.350.000 možmi, ki so že vojaški dolžnosti pod-

vrženi, pa jih država za navadno ne potrebuje. Potemtakem bi imeli Francozje 3,522.000 mož. Če jih primerimo z Nemci, imajo Francozje 926.000 mož več. Zato si Bismark tako prizadeva za pomnožitev. Vojna mornarica francoska ima 37 bojnih parnikov, med katerimi je 28 oklopnih, 60 križarjev in 130.000 torpednic; mornarjev pa 70.269 mož. Sploh se v merodajnih krogih sodi, da če se med Nemci in Francozi boj prične, Nemci ne pojdejo preko francosko-nemške meje nad sovražnika, temveč nameravajo nanj planiti preko Belgije ali pa preko Švice. Od tod toraj toliko strahu in skrbi za utrjevanje mej v Belgiji, kakor tudi na Švicarskem.

Volilna agitacija ni bila še kmalo kje tako živahna, kakor je ravnokar na *Nemškem*, kjer ste si vlada in pa centrum v največjem nasprotju, kar si ga sploh misliti morete. Kdor je Windhorstov govor pazljivo bral, mu je to vže jasno, kot beli dan. Agitacija razširila se je po vseh stanovih in se vse toliko zanima za njo, da se niti za deželni zbor pruski več brigali niso; le-ta je tudi ob pravem času sprevidel, da ne gré sedaj zborovati, ko je javna pozornost vsa drugam obrnjena in je tudi res delo vstavljal, kar je bilo jako pametno, kajti kdo vé, če bi bil imel vže prihodnji teden toliko poslancev skupaj, da bi bili še sklepečni ostali. Kako da bo Jakobinijevo pismo na volilce vplivalo, se za natančnostjo danes še ne dá izreči, pač pa se dá iz Windhorstovega govora sklepati, da kolikor moč ugodno. In res se že nekaj preobrat v duhovskih krogih čuti. S prvega se je reklo, da je zlasti višja duhovščina prepovedala katolikom proti septenatu glasovati, to je, da naj si izvolijo take poslance, ki bodo v novem državnem zboru za septenat glasovali. Odkar se je pa Jakobinijevo pismo objavilo in ga je Windhorst ljudem v pravem pomenu razložil, ter pobijal razlogo katoliških nasprotnikov, se je pa stvar kar čez noč presukala. Fuldaški škof, dr. Kopp oglasil se je prvi, da bo glasoval za tistega kandidata, ki ga bo postavil centrum. Z njim vred podpisalo je na Westfalskem tudi 96 drugih duhovnikov volilni oklic, ki ga je centrum izdal. Če pojde stvar tako dalje, utegne vlada v novem državnem zboru še večjo opozicijo dobiti, kakor jo je imela.

Srbija, o kateri se je nedavno čulo, da je sklenila z Rusi potegniti, če bi prišlo do avstro-ruskega boja, čaka in na videz opazuje, kaj da se ima zgoditi. Vendar bi se pa jako motil, kdor bi tej navideznosti verjel. V notranjem državnem življenju srbskem vré, da je voj in vse to vrenje je v najtesnejši zvezi z balkanskim vprašanjem. V prvi vrsti treba je omeniti silnih spletek proti Avstriji, ki so se že celó v dvorne kroge razširile. Vse so na to obrnjene, da bi sedanje Avstriji prijazno Garašinovo ministerstvo spodnesle in bi na njegovo mesto prišel drug, Rusom prijazen kabinet. Kralj Milan je bil dolgo časa tako Avstriji prijazen, da se v dvornih krogih ni smel nihče drzniti o kakem spremenu zunanje politike le v misel vzeti. Sedaj se je to kar čez noč predrugačilo. Ruski državni zastopnik Persiani ni prej miroval, kakor da je svojim prijateljem zopet v dvorne kroge pot pogladil, kateri sedaj vso svojo umetnost na to obračajo, da Avstriji polena pod noge mečejo, kjerkoli morejo. Kjer je kaka diplomatska večerna zabava, povsod videti je, kako da ruski vpliv na Srbskem raste. Hiša ruskega zastopnika je navadno in vedno dobro obiskovano zbirališče vseh tistih višjih krogov, ki so z Garašinovo, Avstriji prijazno politiko nezadovoljni, Persiani jih pa pri vsem tem še podpira. Da, toliko je mož napredoval, da je dvorne osebe na svojo stran pridobil, ki so kralju jako pri sre. Le-te so potem prevzele nalogo, kralja opozarjati na nevarnost, ktera ga utegne doleteti, če bi še nadalje avstrijski politiki zvest ostal. Naj le pomisli, da se bo Rusija vkljub vsi branitvi sedanjih bolgarskih regentov že prav kmalo na Bolgarskem zopet vkoreninila. Takoj na to pričela bo iz Bolgarije in Črne gore na Srbijo pritiskati. Če bi bil tisti pritisek Milanu sovražen, bi ga utegnil tudi s prestola spraviti. Zarad tega bi bilo jako modro, če bi se poprijel če že ne več, vsaj nobenostranske politike, s pomočjo ktere bi se bolj in bolj Rusiji bližal. Pred vsem naj pa odpravi Garašinina, ter naj napravi novo prehodno ministerstvo. Da si takih svetov ni upal vsakdo Milanu dajati, razume se samo po sebi, temveč le kak najvišji dostojanstvenik in Milanov bližnji sorodnik. Kralj Milan je vsled tega menda jako oprezen postal. Ali bo šel Rusom na led ali ostane Avstriji zvest, se pač danes še ne dá določiti. Dolgo pa pač ne bo, ko se bo tudi to zvedelo.

Ministerska kriza na Laškem je v razmerah, ki so med vladami, marsikaj razkrila, kar je v obče osupnilo. Večkrat čulo se je govorjenje o neki zvezi med Nemčijo, Avstrijo in Laško, toda prave vere v to zvezo, kot kaj dejanskega, vendar le nihče ni imel. In vendar je na tej zvezi res nekaj resnice. Uradna „Opinione“ je te dni sama priznala, da se med imenovanimi tremi velesilami res nekaj plete, kar se bo menda že v teku nekterih mesecev dogovalo. Vlade se bodo menda medsebojno zavezale, to kar ravnokar vsaka ima, vzajemno proti kakršnimkoli napadom braniti. Iz tega pa sledi, da bo do sedanji minister grof Robilant, ki je menda oče teh določil in bodoče trdne zveze med Avstrijo, Nemško in Laško, tudi še dalje na svojem mestu ostal, naj kabinet sestavi, kdor že hoče. Kakor čujemo, si

menda tudi vse stranke enakomerno želé, da grof Robilant minister ostane. Pač pa bo odletelo nekaj drugih ministrov, za ktere nič kaj posebno ne marajo. Po najnovejših sporočilih je menda kralj Depretisu in Robilantu naročil novo ministerstvo sestaviti. Robilant sam se je do sedaj branil te naloge, v družbi z Depretisom pa bo prej ko ne bolj pri volji. Toliko je že rekel, da če bo treba, še na dalje na svojem mestu ostane, naj pride na krmilo, kdor hoče. Priznati moramo, da smo jako radovedni, koliko časa bo ta novostovana zveza trajala, kedar jo dogotové. Da se Avstrija ne bo v nobenega drugih dveh zaganjala, bo ves svet brez prisega verjel. Da bi pa Italija opustila misel na naše Primorje in Bismarkija na naše nemške pokrajine, je pa jako dvomljivo in neverjetno.

Izvirni dopisi.

Od sv. Trojice, 13. februarja. Dolgo časa že so naš za čast Božjo vsestransko vneti č. g. župnik Jož. Gerčar gojili misel, svojim faranom preskrbeti sv. misijon; in res dočakali smo te vesele prilike s ponedeljkom pred svečnico. Ta dan namreč pripeljali so se k nam trije misijonarji č. g. Lazaristi iz Ljubljane, da opravijo sv. pobožnost. Precej drugi dan pričeli so najprvo z otroci, kateri so bili v Svečnico zjutraj tudi obhajani. Ta dan pa je bil tudi slovesen pričetek za odrasčene po gosp. superioru Böhmu. Ne bom razkladal posameznih govorov na drobno, le v obče moram reči, da so bili izvrstni, v srce segajoči, ginljivi. Ljudstvo je trumoma hitelo vsaki dan po trikrat poslušat izvrstne govore in slišati je bilo le: O, ko bi to vsaj vso zimo trajalo! Ni pa ostalo le pri poslušanju, temuč zapazil se je tudi kmalo rodoviten sad sv. resnic, ker tudi taki — ki so do sedaj zanemarjali kristjansko dolžnost, vsi so opravili dolgo spoved — marsikteri še iz sosednih fará, n. pr. Šent-Rupertske, Mokronoške, Škocijanske in Trebelske fare jih je veliko bilo deležnih teh duhovnih dobrot. — Nehote mi je prišlo na misel, ko sem gledal priprosto ljudstvo, kako pazno je poslušalo besedo božjo: Ubogi liberalci in brezbožneži! trudite se kolikor hočete, dokler je ljudstvo še tako verno, se nam ni veliko bati!

Posebno ginljiv pa je bil sklep sv. misijona v četrtek 10. t. m., ko so zopet preč. g. superior po blagoslovljenju jako lepega misijonskega križa stopili na leco, ter nas vse izročili največjemu misijonarju Jezusu Kristusu; na kar so domači g. župnik imeli slovesno sv. mašo z zahvalno pesmijo.

H koncu bi le še to pristavil, da naj bi vsaka fara, kjer dozda še niso imeli le-te pobožnosti, ne zamudila, te jako lepe, spodbudne in koristne prilike se poslužiti in sprevidel bode vsakteri lahko, da se ljudstvo o taki priložnosti resnično poživi in k novemu duhovnemu življenju pokrepča. Bodi pa s tem izrečena tudi najiskrenejša zahvala preč. g. župniku ki so nam to slavnost oskrbeli, kakor preč. gg. misijonarjem za njihov velik trud in ljubeznjivo delovanje. Bog povrni stoterno.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

Da si to povišanje tarifov za zaznamenovane postaje nima nikakega pomena, vendar mi je bilo tem neprijetnejše, ker v državno-železniškem svetu zastopam tudi Goriški zbornični okraj in bi se moglo komu zdeti, da je moje prizadevanje za bližje ležečo Ljubljano dobiti jednake tarife, vzrok, da so se tarifi za nekatere postaje v zborničnem okraju Goriškem povišali. Iz prej omenjenih sklepov železniško-tarifne enquete, konference ravnateljev in državno-železniškega sveta, se vendar vidi, da je povišanje nastalo le vsled spremembe tarifov za pomorska pristanišča in ne vsled reklamacij. Jaz prizadeval sem si marveč po vseh močeh zastopati tudi interese zborničnega okraja Goriškega.

Ker so v Ljubljanskem zborničnem okraju anomalije pri vozarini ostale nespremenjene, stavil sem v seji meseca oktobra 1885 te zadeve se tičoč predlog, katerega je, po tarifnem odseku nekoliko spremenjenega, vsprejel državno-železniški svet v naslednji obliki:

„Ker se priznava, da je Ljubljana po obstoječih tarifih za pomorska pristanišča oškodovana, a se splošna jednakost z ozirom na načela, ktera so merodajna za promet v pomorskih pristaniščih, zdaj

ne more izvesti, se predlaga, naj se dela na to, da se za najvažnejše blago napravijo za Ljubljano tarifi, po katerih bi bilo možno tekmovati; pri tem pa naj bi se oziralo na trgovinske interese zadej ležečih postaj.“

V seji državno-železniškega sveta meseca maja 1886 se je gledé tega sklepa poročalo, da se vršijo dogovori z udeleženi železniškimi upraviteljski gledé primernih predlogov od strani c. kr. glavnega ravnateljstva.

Poročevalec za trgovinske zadeve pri c. kr. glavnem ravnateljstvu, g. dvorni svetnik Steingraber, mi je naznanil, da so se za Ljubljano predlagali tarifi v jednaki visokosti, kakoršni so se določili za Gorico, ter mi zagotovil, da so novi tarifi za Ljubljano že izdelani in da gotovo še v letu 1886. stopijo v moč. Ta g. poročevalec, kateri je pa meseca julija t. l. nenadno umrl, ni prav nič dvojil, da dotične predloge c. kr. glavnega ravnateljstva sprejmó druge železnice ter je bil o potrebi, da se tarifne anomalije za Ljubljano odpravijo, že tako prepričan, da sem se prav trdno nadejal, da se v kratkem času odpravijo, in to tem bolj, ker je med tem od visoke c. kr. deželne vlade v Ljubljani došla kranjskemu deželnemu odboru nota z dné 30. septembra 1886, št. 9941, s katero se je doposlal ukaz visokega c. kr. trgovinskega ministerstva z dné 24. septembra 1886, št. 17374, kateri se na konci glasi:

„Med tem so se že vršili dogovori med družbo južne železnice in med c. k. glavnim ravnateljstvom avstrijskih državnih železnic zaradi primerne uravnave posamičnih tarifnih nastavkov za Ljubljano in more se pričakovati, da se jeden del željá Ljubljanske trgovinske in obrtne zbornice izpolni.“

Kaže se vendar, da se ti dogovori c. k. glavnega ravnateljstva s c. k. priv. družbo južne železnice niso vršili s primernim vspehom, kajti naznanilo za sejo državno-železniškega sveta dné 29. okt. 1886 ima o tej točki naslednje poročilo: k točki 1. C. k. priv. družba južne železnice je predloge c. k. glavnega ravnateljstva na dovolitev znižanih tarifov za blago za Ljubljano zavržla osebno z ozirom na to, da ni v stanu, za Trst dovoljene prednosti vpeljati za notranje postaje.

V seji tarifnega odseka in v poznejši seji državno-železniškega sveta izrazil sem svoje iznenadenje o tem neugodnem vspehu ter prosil visoko c. k. vlado, naj ves svoj vpliv pri južni železnici uporabi zato, da se odpravijo tarifne anomalije, ktere so v Ljubljanskem zborničnem okraju tako občutljive.

Iz uradnega zapisnika o tej seji dovoljujem si na to zadevo se nanašajoče besede navesti: „Prehajoč k III. oddelku komercialnega naznanila omenja poročevalec k točki 1., zadevajoči nastavo tarifov za Ljubljano, po katerih bi mogla konkurirati, z ozirom na trgovinske interese zadaj ležečih postaj, da ob zavračajočem zadržanji družbe južne železnice nasproti predlogom, ktere je stavilo glavno ravnateljstvo avstrijskih državnih železnic, tudi glavnemu ravnateljstvu ni zdaj možno samostojno postopati, ker obstojijo med avstrijskimi državnimi železnicami in južno železnico o delitvi prometa pogodbe, po katerih bi se morala južna železnica za odpadle dohodke odškodovati, kateri primanjkljaj bi nastal vsled jednostranskega znižanja tarifov.“

Sicer pa glavno ravnateljstvo namerava ob novi uravnavi prometnih razmer z družbo južne železnice še jedenkrat se baviti v vprašanju o napravi znižanih tarifov za Ljubljano.

Tarifov odsek je toraj stavil naslednji predlog:

„Visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo se prosi, da se ob ugodni priliki zopet bavi s sklepom železniškega sveta gledé oziranja na trgovinske interese zadaj ležečih postaj v Trst.“

Ko je ta predlog opetovano priporočal član g. Luckmann, omenjal je vladni svetnik dr. Liharzik, da so se v povzdigo Tržaškega pristanišča morali zanj napraviti posebno znižani tarifi, vsled česar so vsekako za Ljubljano in zadaj ležeče postaje nastale tarifne anomalije, družbi južne železnice se vendar ne more nalagati, da bi za Trst znižane tarife raztegnila tudi na notranje postaje; on je ponavljal, da bode glavno ravnateljstvo pri obravnava o novi uravnavi prometnih razmer med glavnim ravnateljstvom in družbo južne železnice, ktera bode v zvezi z otvorenjem črte Herpelje-Trst, gledalo na to, da se jemlje ozir na želje mesta Ljubljane.

„Predlog tarifnega odseka se na to sprejme in točka 1. naznanila se vzame v znanje.“

Ker še dalje trajajo tarifne anomalije, ktere so se pokazale za zbornični okraj po tarifu z dné

1. julija 1884 za direktni promet blaga v južno-severno-avstrijsko-ogerski-železniški zvezi ter je samo od visoke vlade zavisno, da vpliva pri c. kr. priv. družbi južne železnice, da se za Ljubljano v zveznem prometu po predlogu c. kr. glavnega ravnateljstva rabijo jednaki tarifi, kakršni veljajo za 170 kilometrov bolj oddaljeno postajo Gorico, zatoraj prosim, naj slavna zbornica to poročilo vzame v znanje ter predlagam: Slavna zbornica naj izvoli vložiti novo utemeljeno prošnjo pri vis. c. kr. trgovinskem ministerstvu ter prositi:

Visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo naj blagovoli svoj vpliv pri c. kr. priv. družbi južne železnice z vso močjo uporabiti, da se izreče pripravljeno, izvesti predlog c. kr. glavnega ravnateljstva avstrijskih državnih železnic, po katerem naj se za postajo Ljubljano v južno-severno-avstrijsko-ogerski železniški zvezi ne pobirajo višji tarifi, kakor za 170 kilometrov bolj oddaljeno postajo Gorico.

Gosp. zbornični svetnik Ivan Baumgartner gorko podpira predlog, kateri se po nekterih opazkah poročevalčevih jednoglasno sprejme.

G. zbornični predsednik izreče gospodu zborničnemu svetniku Karolu Luckmannu za odločno zastopanje zborničnih interesov v državno-železniškem svetu iskreno zahvalo.

(Dalje prih.)

Domače novice.

(Dramatično društvo) ima 27. februarja t. l. svoj letni občni zbor. Društvenike in prijatelje naše dramatike, ki pač zasluži vsestransko podporo od slovenskega razumništva, vljudno vabimo, naj se se prav mnogobrojno vdeleže tega občnega zborovanja. Ob enem opozarjamo tudi naše olikane kroge, naj bi prav mnogobrojno pristopali k temu za splošni razvoj toliko važnemu društvu.

(Odlikovalo) oziroma obdarovalo je c. kr. ministerstvo notranjih zadev sledeče okrajne zdravnike zaradi vspešnega in zaslužnega prizadevanja pri splošnem cepljenju koz v letu 1885: Prvo darilo v znesku 63 gold. so dobili dediči po okrajnem ranocelniku g. dr. Ludoviku Vašiču v Trebnem. G. Edvard Globočnik, okrajni ranocelnik v Cerkljah, dobil je drugo premijo v znesku 52 gl., tretjo pa okrajni ranocelnik v Černomlji, g. Ant. Pavlin, v znesku 42 gold. Javno priznanje so dobili gg. doktorji: Anton Arko v Loki, Franc Illner v Ljubljani, Josip Kenda v Vipavi, Alfred Mahr v Radečah, Dušan Perešič v Starem Trgu in Ant. Perko v Postojni, ter okrajni ranocelniki gg.: Iv. Bobek v Ribnici, Ivan Dominik v Boh. Bistrici, Ivan Ruprecht v Prevojah, Josip Steinmetz v Kranji in Anton Trentz v Kočevji. Javno priznanje za vspešno podporo pri cepljenju so dobili tudi sledeči gg. župniki: Matej Jerab v Javorji, Matija Lavrič v Novi Oselnici, Mart. Narobe v Zapogah in Alojzij Stare na Rovem; gospodje kaplani: Iv. Aljančič v Šmariji, Henr. Dejak v Vrhpolji, Ivan Podboj v Suhorji, Iv. Skvarča v Budanji in Franc Vidergar v Podkrajju; g. župan: Franc Muli v Št. Vidu pri Zatičini; gg. nadučitelji in učitelji: Franc Golmajer v Moravčah, Josip Ažman v Križih, Andr. Vavken v Cerkljah, Matej Germ v Adlešicah, Fr. Rozman na Dobravi, Ivan Mercina v Gočah in Franc Rustija v Št. Vidu; gosp. občinski tajnik: Josip Štajer v Trziču.

(Razpisana) je služba učitelja na enorazrednici v Dragi ob letni plači 450 goldinarjev in s prostim stanovanjem. Prošnje do 10. marca 1887 c. kr. okrajnemu šolskemu svetu v Kočevji.

(Razpisana) je na dekliški šoli na Kočevskem druga učiteljska služba s 400 gl. in se bo oddajala definitivno ali pa tudi le začasno. Prošnje do 15. marca.

(Vabilo.) Občinski odbor pri sv. Lovrencu v Pušavi prizadeval si je na vse kriplje, da zabrani zborovanje tukajšnjega bralnega društva. Imel je sejo na sejo in krpal je sklep na sklep, pa, o joj — vse zastoj! Višja oblast se za tako velevažno sklepanje (?) ni zmenila, temveč je rekla, da sme društvo brez vsega zadržka zborovati, kedar-koli hoče. Zborovalo boše toraj dné 20 februarja t. l. pri krčmarju gosp. Andreju Pernas-u. Zborovanju sledi zabava s sledečim vspešnim: 1. „Ouverture“

iz opere „Conte St. Bonifacio“. — 2. Govor. — 3. „Senčica“, iz opere „Dinorah“. — 4. „Don Cesar“, potpouri. — 5. „Bob iz Kranja“, šaloigra s petjem. — 6. Prosta zabava s petjem. — Svirala boše vojaška godba 47. pešpolka. — Vstopnina 50 kr. za osebo. — Začetek ob 3. uri popoldne. — Vse rodoljube prav vljudno vabi odbor.

(V Trstu) imeli so minuli teden tako silno burjo, da je ljudi ob tla metala in se je pri tem marsikdo hudo potolkel. Na trgu ob Rudečem mostu podrla je žensko, ktera se je pri tej priliki hudo na stegnu poškodovala. Na Riborgu vrgla je 13letnega dečka s tako silo ob tla, da se je ta prav hudo na glavi pobil. V ulici Solitario raznesla je kup desk. Ena teh pobila je na tla mimogredočega kočijaža, da je na mestu obležal. Celó Dunajskemu brzovlaku je v sredo za poldrugo uro zamude napravila.

(Za obrtnike.) Ministerstvo notranjih zadev opozorilo je c. kr. deželne oblasti, da je pri dovoljevanji za samostojno izvrševanje kakega obrta le tedaj veljaven ugovor družih soobrtnikov, da je tega ali tega obrta v tem in tem kraju že zadosti, kjer to odločno obrtniška postava določa. V vseh družih slučajih se na take ugovore ni ozirati, ker bi se sicer obrtnija ne mogla zadostno in prosto razvijati.

(Ljudsko štetje) bo v Avstriji zopet čez tri leta in so se priprave za tisto v statistični centralni komisiji že pričele. Nadjamo se, da se bo tedaj pravo število Slovanov pokazalo, ker bo že več ali manj vsakemu bolje znano, kaj je „Umgangssprache“, kakor je bilo to pred leti.

Razne reči.

— Ben Agič, recte Arnoš, znani slepar, o katerem je bilo še preveč čitati tudi v „Slovenca“ (l. 25 v podlistku), se je iz ječe izmuznil ter se priporočil z nekim pismom Serajevskega nadškofa po Ogerskem. „Vaterland“ svari pred njim, naprošen menda po preč. ordinarijatu Serajevskem.

— Profesor Pastor v Inomostu dobil je za svojo znano knjigo „Papstgeschichte“ pohvalno pismo od sv. očeta Leona XIII., v katerem ga ob enem spodbujajo pričeto delo v enakem smislu nadaljevati.

— Sv. Tomaž Akvinski z novega početečen. Kako sv. oče časté „doctorem angelicum“, angeljskega učenika, in hočejo tudi, naj ga drugi časté, priča zopet to, da so mu dovolili tako in z istimi odpusti obdarovano šestnedeljno pobožnost, kakor jo obhajamo v čast sv. Alojziju. Te nedelje šteti so pred ali po njegovem prazniku, ki je 7. marca. Naj bi naša šolska mladina obhajala tako rada in tako goreče tudi to šestnedeljno pobožnost, kakor rada obhaja šestnedeljno pobožnost sv. Alojzija.

Telegrami.

Dunaj, 15. febr. „Wnr. Ztg.“ razglašala imenovanje graškega kanonika Kahna za celovškega škofa. Bivši minister in koroški državni poslanec Pino postal je cesarski namestnik v Bukovini. Foregger misli odložiti mandat. Delegaciji se snideti 5. marca.

Dunaj, 15. febr. Vladi predložili ste v obeh državnih zborih kreditne zahteve za vojaško orodje brambecev in črnovojnikov. Avstrija zahteva v ta namen 12.011.655 gl. Madjarji pa 7.460.000 gl. Ogrski parlament izročil je zahtevo vojnemu in finančnemu odseku.

Dunaj, 14. febr. Dr. Foregger se je poslanstvu odpovedal.

Dunaj, 15. febr. Utemeljevalno sporočilo črno-vojniškega predloga pravi: „Kreditne zahteve so le posledica tega, ker se je predlog o vpeljavi črne vojske sprejel. Velika bi bila zamuda, če bi mi ne skrbeli, da pravčasno črno vojsko na noge spravimo, ko se okoli in okoli nas vsa Evropa oborožuje. Naše koristi tirjajo mirnega razvoja, ves napor naših merodajnih krogov obrnjen je na ohranjenje miru. Kljub temu se pa ne smemo odpovedati vitalnim koristim, kakor tega tudi druge države ne delajo in če bo treba domovino braniti, moramo tudi na vsako žrtev pripravljene biti, če nečemo da nas dogodki ne prehité.“

Dunaj, 14. febr. Iz Kapa došel telegram pravi, da vest o umoru dr. Holuba ni res-

nična. Najposlednje sporočilo iz Bawangrati z dné 18. jan. pravi, da pričakujejo ondi dr. Holuba s celim spremstvom bodoči teden.

Budapešt, 15. febr. Uradni list objavlja lastnoročno pismo cesarjevo odobravajoče demisijo Szapanyjevo ob popolnem priznavanju vspešnega delovanja in izbornega službovanja; Tisza prevzame začasno finančni portfelj, Orezy pa onega v ministerstvu notranjih zadev.

Berolin, 15. febr. Čuje se, da je zvezni svet odobril pruski predlog, da bi se za Stettin sklical mali obležni stan.

Berolin, 14. febr. Poslanec Eynern je vprašal Bismarka, ali bo vojska ali mir? „To tako dobro veste, kakor jaz. Mir imamo. Toda poglejte zgradbe barak na Francoskem, Boulangerja in njegove vojne priprave, šestnajstletno vpitje po osveti, pa bodete takoj vedeli, pri čem da smo.“

Strassburg, 14. febr. Tukaj so se pričele pohišne preiskave, ker je državnemu pravdništvu in državnej sodnji prišlo na ušesa, da ima francoska „domoljubna zveza“ tukaj zveze.

Tuji.

13. februarja.

Pri **Maidcu**: Hochschwarger, Doehnell, Goldner in Pesser, trgovci, z Dunaja. — M. Büehler, trgovec, iz Budapešta. — Franc Illek, trgovec, iz Štajarskega. — Fr. Bervar, c. k. vajenec, iz Novega mesta. — vitez Gossleth, ravnatelj, iz Hrastnika. — Buchler, trgovec, iz Trsta. — Golob, posestnik, z neekinjno, iz Udine.

Pri **Stonu**: Filip Schwarz, potovalec, z Dunaja. — L. Reittl, potovalec, iz Brna. — Em. Thomas, trgovski pomočnik, iz Temešvara. — Kraus, trgovec, iz Kapošvara. — J. Raunik, zasebnik s soprogo, iz Bleda. — Franc Rotschar, zasebnik, iz Krškega. — Alojzij Gatsch, posestnik, iz Kostanjevice. — H. Mossettig, zasebnik, iz Trsta. — Maidič, posestnik, iz Gorenjskega. — Erbllich, zasebnik, iz Ljubljane.

Pri **Južnem kolodvoru**: Jurij Zervos, zasebnik, iz Grškega. — Jurij Schneider, potovalec, iz Ogerskega. — M. Hegler, kuharica, iz Schalkendorfa. — Jožefa Schaffer, kuharica, iz Mokronoga. — A. Wellitsch, zasebnik, iz Kamnika. — Janez Kadivnik, posestnik, iz Logatca.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
	7. u. zjut.	739.93	+ 0.4	sl. svzh.	oblačno	
	14. 2. u. pop.	739.71	+ 3.6	sl. svzh.	„	0.00
	9. u. zveč.	740.80	+ 1.4	sl. avzh.	„	

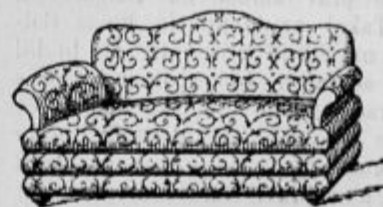
Celi dan oblačno. Srednja temperatura 1.8° C., za 2.1° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafovo poročilo.)

15. februarja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	77	75	kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	79	90	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109	20	„
Papirna renta, davka prosta	96	55	„
Akcije avstr.-ogerske banke	846	—	„
Kreditne akcije	270	10	„
London	128	60	„
Srebro	—	—	„
Francoski napoleond.	10	14	„
Ces. cekini	6	04	„
Nemške marke	62	95	„

Da omogočim vsakemu omisliti si, kar je v vsaki sobi najpraktičnejše in najlepše, nastavl sem svojim divanom za malo časa nizko ceno

25 gl.

Moji divani preoblečeni so z modernim, trpežnim blagom, ki ne izgubi barve. Za dobro delo se jamči. Divani imajo pod sedežem predalo, a na zahtevanje izdelujem jih tudi brez istega. Resnim kupcem na deželi pošljem, če želijo, uzorce blaga franco. Gornja nizka cena velja le za malo časa, torej prosim, se pravčasno oglašati z naročili, za katerih najboljšo izpeljavo se jamči.

Anton Obreza,

tapecirar v Ljubljani, Ključarske ulice štev. 3.

Vsa v moje stroko spadajoča dela, n. pr. salonske garniture, žimnice, posteljne uloge itd., izdelujejo se po ceni, brzo in solidno. Poprave v mestu in na deželi prevzemam in izvršujem na občno zadovoljnost. (5)

Mlad oženjen orglar in cerkvenik,

z dobrimi spričali išče službo. — Ponudbe vredništvu „Slovenca“.

(3)